

Elizabeta Mojca Jenko

Milena Mileva Blažič

Didaktika

slovenščine

v mednarodnem prostoru

DIDAKTIKA SLOVENŠČINE V MEDNARODNEM PROSTORU

Elizabeta Mojca Jenko

Dodatek

DIDAKTIKA KNJIŽEVNOSTI V MEDNARODNEM OKVIRU Obravnavava slikanic

Milena Mileva Blažič

Didaktika slovenščine v mednarodnem prostoru

Avtorici dr. Elizabeta Mojca Jenko, Univerza na Dunaju
dr. Milena Mileva Blažič, Univerza v Ljubljani

Recenzentki dr. Boža Krakar Vogel, Univerza v Ljubljani
dr. Andreja Žele, Univerza v Ljubljani

Lektorica in urednica Natalija Krese
Lektorica nemškega besedila Bettina Juraszovich

Izdala in založila Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani
Zanjo dr. Janez Krek, dekan

Oblikovanje naslovnice Pšenica Kovačič
Priprava Igor Cerar

Tisk Formatisk, d. o. o., Ljubljana

Naklada 300 izvodov
Prva izdaja, prvi natis
Ljubljana, december 2015

© avtorici, 2015

Izdajo knjige je finančno podprla Javna agencija za
raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

.....
CIP – Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.02:811.163.6
811.163.6:37.091.3

JENKO, Elizabeta M., 1964-
Didaktika slovenščine v mednarodnem prostoru / Elizabeta Mojca
Jenko. Dodatek Didaktika književnosti v mednarodnem okviru :
obravnava slikanic / Milena Mileva Blažič. - 1. izd., 1. natis. - Ljubljana :
Pedagoška fakulteta, 2015

ISBN 978-961-253-183-6
1. Blažič, Milena: Didaktika književnosti v mednarodnem okviru
282660096
.....

KAZALO/INHALT

UVOD/EINLEITUNG	9
I DRUŽBENI VIDIKI	
1 Ein Streifzug zur Situation des Slowenischen als Fremdsprache – von der Habsburgermonarchie über den Vielvölkerstaat bis hin zur EU	13
II INSTITUCIONALNI OKVIRI/ INSTITUTIONELLE RAHMENBEDINGUNGEN	
2 650 let Univerze na Dunaju – 40 let slovenistike na Univerzi na Dunaju – 15 let sodelovanja z Božo Krakar Vogel	25
2.1 Univerza na Dunaju, 1365	25
2.2 Slavistika na Univerzi na Dunaju, 1849	25
2.3 Slovenistika na Univerzi na Dunaju, 1975	26
2.4 Sodelovanje z Božo Krakar Vogel, 2000	31
2.5 Sklep	31
3 Učenje in študij slovenskega jezika na dunajski univerzi	33
3.1 Institucionalne okoliščine	33
3.2 Študijske okoliščine	34
3.3 Obštudijska infrastruktura	37
3.4 Pogled v prihodnost	38
4 Jezikovna praksa pri pouku slovenščine kot tujega jezika	39
III TEORETSKI VIDIKI/THEORETISCHE ASPEKTE	
5 Raziskovalna platforma za specialne didaktike in slovenščina	47
5.1 Analiza stanja	49
5.1.1 Intervjuji	50
5.1.2 Opazovanje	51
5.1.3 Analiza dokumentov	51
5.1.4 Anketiranje	51

5.2	Dunajski model specialne didaktike v nastajanju	52
5.3	Izzivi specialne didaktike slovenščine kot tujega jezika – nekaj pripomb	54
6	Lehr- und Lernprozesse	57
6.1	Lehren und Lernen aus zielorientierter Sicht	57
6.2	Lehr- und Lernprozesse – Eine systemische Betrachtung	64
6.2.1	Ein Modell für die Dynamik von Lehr- und Lernprozessen	64
6.2.2	Zusammenhang mit anderen Lehr- und Lernmodellen	70
6.3	Kommunikation und Interaktion	72
6.4	Lernorganisation	75
6.4.1	Soziale Aspekte	75
6.4.2	Inhalte	76
6.4.3	Methoden	76
6.4.4	Fachdidaktische Kompetenzen	77
6.4.5	Sprache und Medien	68
6.5	Leitende Bezugsfelder	79
6.5.1	Bezugswissenschaften	80
6.5.2	Fachdidaktische Forschung: Theorie, Beobachten und Analysieren	80
6.5.3	Fachdidaktische Praxis	82
6.6	Gesellschaftliche Rahmenbedingungen	82
6.7	Lehr- und Lernprozesse in Unterrichtsfächern	83
6.7.1	Slowenisch	84
6.7.2	Informatik	87
7	Fremdsprache lernen ist Fremdsprache erfahren	93
8	Erfahrungsorientierter Fremdsprachenunterricht und Authentizität	103
8.1	Fremdsprachenunterricht: kurze Bestandsaufnahme	103
8.2	Erfahrungsorientierter Fremdsprachenunterricht: einige Grundgedanken	104
8.2.1	Ausgangspunkt	104
8.2.2	Der Sprachbegriff im erfahrungsorientierten Fremdsprachenunterricht	104
8.2.3	Herangehen an die fremde Sprache	105
8.2.4	Szenen aus der Praxis	105

9	Izkustveni jezikovni pouk	109
	9.1 Temelji izkustvenega pouka in njihova izvedba v praksi	110
	9.2 Odmevi iz prakse	112
10	Lehrbücher – oder was sonst?	115
IV	IZ PRAKSE IN METODIKE/ AUS DER PRAXIS UND METHODIK	
11	Didaktische Nutzung sprachlicher Wechselbeziehungen am Beispiel des Slowenischen	121
	11.1 Historisches	121
	11.2 Beispiele aus der Vergangenheit	122
	11.2.1 Zur Didaktik	122
	11.2.2 Zur Mehrsprachigkeit	123
	11.3 Beispiele aus der Unterrichtspraxis	125
	11.3.1 Zur Aussprache	125
	11.3.2 Zur Morphologie	126
	11.3.3 Zur Lexik	126
	11.3.4 Zur Texterschließung	128
	11.4 Zusammenfassung	133
12	Grammatik und Dynamik – Dynamik in der Grammatik	135
	12.1 Erfassen von Anknüpfungspunkten	137
	12.2 Bilden von neuen Mustern durch neue Kategorien	141
	12.3 Festigung von Mustern	143
	12.4 Vom Muster zur Variation	145
	12.5 Schlussbemerkung	147
13	»I feel slovensko slovnico« ... z vidika učencev in učenk slovenščine kot tujega jezika	149
	13.1 Zgodovinski didaktični utrinki	149
	13.2 Didaktični utrinki 21. stoletja	150
	13.3 Didaktična praksa	151
	13.4 »Vidim in si zapomnim«	152
	13.5 »Naredim in razumem«	155
	13.6 Sklep	156
14	Phraseologie im Spiegel des Fremdsprachenunterrichts am Beispiel des Slowenischen in der Erwachsenenbildung	159
	14.1 Linguistische Rahmenbedingungen	159

14.2	Authentische Beispiele	160
14.3	Didaktische Rahmenbedingungen	162
14.4	Praktische Rahmenbedingungen	167
15	Projekt: Slovenija pod drobnogledom	171
15.1	Zamisel projekta	172
15.2	Priprava projekta	173
15.3	Primeri	174
15.4	Izvedba projekta	177
15.5	Grafika	178
15.6	Vključevanje v pouk	178
15.7	Sklep	179
15.8	Povzetek	180
	Priloga 1/Anhang 1	181
	Priloga 2/Anhang 2	193
	DODATEK/ANHANG	
	<i>Milena M. Blažič</i>	
	Didaktika književnosti v mednarodnem okviru – obravnavna slikanic	203
1	Od recepcijske k sistemski didaktiki književnosti	204
2	Izvirna slovenska slikanica	206
3	Slovenska književnost in Dunaj	211
4	Prispevek k didaktiki književnosti v mednarodnem prostoru	212
	PRVE OBJAVE DELOMA PRIREJENIH ČLANKOV/ ERSTVERÖFFENTLICHUNGEN DER TEILWEISE ADAPTIERTEN ARTIKEL	217
	LITERATURA/LITERATUR	219
	SPLETNI VIRI/INTERNETQUELLEN	229
	KAZALO SLIK/VERZEICHNIS DER ABBILDUNGEN	231
	KAZALO TABEL/VERZEICHNIS DER TABELLEN	232
	STVARNO KAZALO/SACHREGISTER	233

Zgodovina dunajske slovenistike (1975) ima dolgo tradicijo, ki temelji na ustanovitvi slavistike (Fran Miklošič, 1849) in ustanovitvi dunajske univerze (1365), ko se je prvi ljubljanski študent (Martinus de Lawbaco, 1392) vpisal na dunajsko univerzo. Povezava med Dunajem in Ljubljano oz. kranjskimi, kasneje slovenskimi študenti je kontinuirana in dragocena ravno zaradi kakovostne povezanosti jezika, literature in kulture, ki so rekontekstualizirani z ustanovitvijo slovenistike (1975), ki jo avtorica monografije nadaljuje v 21. stoletju. Dr. Elizabeta Jenko je v pričujoči knjigi zbrala razprave in članke, ki obravnavajo didaktiko slovenščine v mednarodnem, predvsem nemško govorečem prostoru, zato je večina znanstvene monografije v nemščini. Tako bo prispevala k razvoju poučevanja slovenščine kot drugega in/ali tujega jezika v mednarodnem in slovenskem prostoru. Monografija bo zapolnila manko znanstvene literature na tem področju in bo motiv za nadaljnje raziskovanje didaktike slovenščine v različnih kulturnih kontekstih.

Monografija je dragocena akademska pridobitev novih znanstvenih spoznanj in praktičnih znanj. Prispevala bo k večji usposobljenosti raziskovalno-razvojnega in pedagoško-slovenističnega osebja. Obenem je pomembna za ohranjanje in razvoj slovenistike ter jezikovno, literarno in kulturno samobitnost v mednarodnem kontekstu.

Odlomek iz recenzije:
red. prof. dr. Andreja Žele

Tovrstna dela o slovenščini so vseka-
kor pomembna, zlasti ker nam prek
preglednega zgodovinskega razvoja
in znotraj današnjih praktičnih
izkušenj s poučevanjem slovenščine v
tujini lahko dajo tudi neke konkretne
usmeritve za naprej – preprosto
spodbudijo k razmišljanju in, vsaj
upajmo, posledično tudi k ukrepanju,
kako utrditi poučevanje slovenščine
na tujih sosednjih univerzah in ji tako
zagotoviti tudi stalno in dolgotrajnej-
še mesto v učnih oz. študijskih
programih in s tem njeno prisotnost
tudi v mednarodnem kulturnem
prostoru.

Odlomek iz recenzije:
red. prof. dr. Boža Krakar Vogel

Avtoričine raziskave nakazujejo, kako
je mogoče študij slovenistike na
dunajski univerzi narediti učinkovit. V
svoji monografiji prikazuje številne
preizkušene in uveljavljene didak-
tične možnosti za doseganje tega
cilja – od projektov (Zvočna čitanka
ali Slovenija pod drobnogledom) do
učbenikov in vadnic, multimedijskih
aplikacij, didaktičnih iger ... Pri tem
teoretično ustrezno ločuje pojme
specialna didaktika in metodika,
uvaja termine komunikacijski pouk,
izkustveno učenje, prikazuje, kako s
sodobnimi pristopi poučevati tako
jezikovno komunikacijo kakor slovni-
co, frazeologijo, kulturo, literaturo.
Vse teme so podprte z bogatimi
zgledi iz poučevalne prakse.

15,00 €

ISBN 9789612531836

9 789612 531836 >